

Kohti kuvaajan ammattia

portfolio

Tampereen ammattikorkeakoulu
Viestinnän koulutusohjelman opinnäyte
Kuvaus
Marraskuu 2010
Juho Kepanen

OPINNÄYTTEEN TIIVISTELMÄ

Juho Kepanen

Kohti kuvaajan ammattia

Marraskuu 2010

37 sivua

Tampereen ammattikorkeakoulu

Viestinnän koulutusohjelma

Kuvaus

Lopputyön muoto: Projektimuotoinen

Lopputyön ohjaaja: Pertti Näränen

Avainsanat: Tv-kuvaus, elokuvaus, monikameratuotanto, portfolio

Tiivistelmä:

Opinnäytetyöni kirjallisen osuuden tarkoituksena on selvittää itselleni ja muille omaa kehitystäni ammatillisuuteen. Käsittelen omaa urakehitystäni sen tärkeimpien työtehtävien, koulun ja muiden kokemuksieni kautta. Käyn läpi elämäni ennen Taiteen ja viestinnän koulutusohjelmaan pääsyä, opiskelun aikana ja lyhyesti tulevia suunnitelmia. Kirjoitan elämästäni kronologisessa järjestyksessä sillä uskon, että matkani kuvaajaksi - ammattinimike jota käytän yleensä hyvin varovasti - on kokonaisuus alusta loppuun. Ennen kaikkea olen itse kiinnostunut näkemään millaisen kaaren olen elämässäni tehnyt ja minne olen päätenyt. Koska oma käsitykseni kuvaajan ammatista pitää sisällä paljon muutakin kuin teknistä ja taiteellista osaamista, johtuen työn sosiaalisesta ja fyysisestä luonteesta, käsittelen työssäni myös kokemuksia ammattimaailman ulkopuolella. Uskon että vuosien aikana minulle kehittyneet vahva itsetunto ja sosiaaliset taidot ovat samalla tavalla opittavia taitoja kuin valaiseminen tai kuvaaminen. Ilman kaikkia näitä taitoja olisin kykenemätön työhöni.

THESIS SUMMARY

Juho Kepanen

Image for a profession

November 2010

37 pages

TAMK University of Applied

Media Programme Area of specialisation: Cinematography

Type of Final Project: [vaihtoehdot Written / Project]

Thesis supervisor: Pertti Näränen

Keywords: ENG, Cinematography, Multicamera productionPortfolio

Abstract:

The main idea of my portfolio is to clarify for me and to others my progress towards becoming a professional in my field. I discuss my own career development thought my most significant works on and off school and also my life before my studies, my school years and some my plans after graduation. I have written about life in chronological order because I see my development as a whole – a trip with a beginning and an end. For me the most important role of this portfolio is to see what I have done and where I am going in my life. I believe there is so much more in the job of a cinematographer than art and technology because of its social and physical nature and that is the reason why I have also chosen to discuss my experiences outside my profession. I believe the strong self-esteem and social skills I have developed during past years are skills like cinematography or lighting. Without these skills I could not successfully do my job.

Sisällys

1	Alkusanat.....	4
2	Aika ennen koulua	6
2.1	Idea	6
2.2	Ensimmäinen kosketus työhön	9
3	Oppiminen	12
3.1	Ensimmäinen kouluvuoteni	12
3.2	Toinen vuosi.....	16
3.3	Kolmas vuosi.....	20
3.4	Neljäs vuosi.....	27
3.5	Viides vuosi ja ammattilaisuus	29
4	Yhteenvetoa ja oman työn arviointia	31
	Lähteet	34
	Liitteet	35

1 Alkusanat

Istun junassa matkalla kuvaamaan naisten pesäpallon loppuottelua. Olen edellisen viikon ajan yrittänyt käyttää aikaa vain ja ainoastaan lopputyön kirjoittamiseen. Virtuaali-kaupungissani asuu nyt jo sataviisikymmentätuhatta ihmistä. En pidä itseäni laiskana ihmisenä, minulla on vain hetkittäin lieviä ajankäytöllisiä ongelmia.

Töihin matkustaminen on minulle tuttu rituaali, rituaali jonka aikana elimistö herää liikkeelle ja kerää voimia tulevaa työpäivää varten. Kyseessä on eräänlainen muuntautuminen kotiminästä työminään.

Ennen kuin harrastuksesta tuli työ, minulla oli tapana istua tietokoneelle ja kirjoittaa. Tuolloin vielä haaveilin kirjailijan tai ohjaajan urasta. Nyt ajatus tietokoneelle istumisesta saa minut puuskuttamaan, kädet hikoavat ja kaikki ajatukseni tuntuvat tyhmältä. Edellisen kerran kun olen kirjoittanut jotain koulua varten olin vaihdossa Namibiassa, ja tästä on aikaa puolitoista vuotta.

Vaihto-opiskelu Namibiassa oli elämäni parhaita ratkaisuja. Lähtiessäni vaihto-opiskeluihin olin ollut työelämässä kunnolla noin vuoden. Juuri ennen lähtöäni minulle tarjottiin kuvaajan työtä tositv-sarjassa, tätä ennen olin tehnyt vain monikameratyötä. Onneksi kaukonäköisyydessäni olin hankkinut lentoliput, joita ei pystynyt palauttamaan ja vaihtoni oli siten pakollinen. Palattuani vaihdosta oli kesä ja olin työtön ja asunnoton. Nämä asiat eivät minua kuitenkaan vaivanneet. Pitkästä aikaa minusta tuntui että olin hetkellisesti saanut elämästä kiinni.

Meni vain viikko kun minulle tarjottiin ensimmäistä keikkaa, kuvaamaan tv-sarjan Sali pilottia. Keikalle en päässyt, mutta myöhemmin sarjan kuvaaminen annettiin vastuulleni. Sali oli ensimmäinen itse kuvaamani televisio-ohjelma, ja vaikka sarjassa moni asia vähän mättääkin, olen siitä silti ylpeä ja sen tekeminen opetti minulle erittäin paljon. Päästyäni salista päätin jäädä vapaalle ja aloittaa lopputyöni kirjoittamisen.

Olin ollut viikon vapaalla, kun Nordisk Film tarjosi minulle 2. kuvaajan paikkaa tv-sarjassa Pientä pintaremonttia, kuvaukset kestivät neljä kuukautta. Olin aiemmin kuvannut vain monikameraa ja realityä, joten lifestyle sarjan kuvaaminen oli minulle aivan

uutta. Opin taitoja joita pyrin parhaani mukaan hyödyntämään seuraavassa työssäni, Koti maailmalla -sarjan kuvaksissa.

Pienen pintaremontin loputtua päätin tarttua lopputyöhöni tosissaan. En vastannut työnantajani puheluihin kahteen viikkoon. Tiesin oman selkärangattomuuteni ja innostukseni työtäni kohtaa ajavan minut pois papereiden äärestä – oikeisiin töihin. Päätin että lopputyöni saa mennä tällä kertaa edellä ja vastasin puhelimeen. Heti ensimmäiseksi minulle tarjottiin kuvaajan roolia sarjassa Koti Maailmalla. Kuvaukset kestäisivät kuukauden ja asuisimme sen ajan Turkissa. Jälleen kerran lopputyöni sai jäädä.

Palattuani Turkista jatkoin monikamerahommissa. Kuukaudet menivät ripeästi kuvaillessani jalkapalloa, rantalentopalloa ja rallia.

Kesä on nyt loppunut. Viikko sitten olin ensimmäisellä ruotsintunnilla. Oikeasti kyseessä oli jo toinen tunti, sillä pinnasin ensimmäisen voidakseni olla viikon töissä tekemässä Biisikärpystä.

Jostain pitäisi nyt löytää aikaa ja energiaa lopputyöni loppuun saattamiseen. Huomenna menen ruotsin tunnille ja tiistaina lennän kahdeksi viikoksi New Yorkiin.

Juho Kepanen 12.9.2010

2 Aika ennen koulua

2.1 Idea

Kiinnostukseni elokuvaa ja viestintää kohtaan alkoi jo lapsuudessani, seuratessani viereistä veljeni videoharrastuksia. Tähän aikaan oma roolini tuotannoissa oli enemmänkin kameran edessä ja yleensä jonkinlaisen kiusan kohteena. Lieneekö näistä syistä, että myöhemmin elämässäni hakeuduin juuri kameran toiselle puolelle?

Lukion pakollisella filosofian tunnilla ymmärsin, että elämä ei ole niin yksinkertainen käsite ja minun ei ole pakko seurata niitä reittejä, joiden luulin silloin olevan minulle pakollisia. Olinkin matematiikkaan painottuneen luokan ainut filosofian ja psykologian opiskelija. Vielä tällöin haaveilin ammatista psykologian alueella.

Lukion toisena vuonna avautui mahdollisuus osallistua Oulun yliopiston järjestämään viestintäleirin kouluttajakoulutukseen. Viikonloppuisin tapahtuvat koulutus- ja leirijaksot olivat ensimmäinen opetus, jota olen viestinnän maailmaan saanut. Suoritettuani kurssin päätin yrittää jatko-opiskelua kyseisellä alalla.

En tiennyt mitä mahdollisia kouluja Suomessa olisi opiskella elokuvaa, joten ylioppilaskirjoituksien aikana väänsin pääsyttöitä Taideteolliseen korkeakouluun. Mielikuvani elokuvan tekemisestä olivat varsin vääristyneet ja tästä syystä hain ohjaajalinjalle – en päässyt. Sen sijaan pääsin Kuopion yliopistoon opiskelemaan tietojenkäsittelytiedettä – en mennyt.

Pyörittyäni puoli vuotta kotona hain työharjoitteluun Kajaanin opettajankoulutuslaitoksen mediakeskukseen ja vietin puoli vuotta lähinnä kopioiden VHS-nauhoja. Opin kuvaukseen perusteita, jotain äänestä ja editoimisesta. En kuitenkaan tuntenut oppivani tarpeeksi johtuen sen hetkisestä työn vähydestä. Kyseisestä paikasta minulle luvattiin myös siviilipalveluspaikka, mutta olin jo päättänyt haluavani työskennellä teatterissa, koska uskoin työn antavan minulle tarvittavaa oppia tulevaa hakuprosessia varten.

Kesällä 2002 suoritin siviilipalveluksen koulutusjakson tarkoitukseni hakea siviilipalveluspaikka Kajaanin kaupunginteatterilta. Kristian Smeds ei nähnyt minussa potentiaalia ilman minkäänlaista koulutus pohjaa, ja samaan aikaan ystäväni Tiina Väisänen ilmoitti hakevansa Tampereen lähelle Ylisille Voionmaan opistoon opiskelemaan vuoden mittaiselle elokuva- ja tv-kurssille. Ajattelin vuoden mittaisen koulutuksen antavan minulle pohjaa teatterityölle ja helpottavan siviilipalveluspaikan saantia Kajaanin kaupungin teatterista. Pyrin ja pääsin.

Voionmaan opisto antoi minulle vuodessa erittäin kattavan käsityksen elokuvatuotannon eri vaiheista sekä tiiviin paketin vähän joka alueen työtehtävistä. Ymmärsin ensimmäisen kerran mitä kaikkea elokuvatuotanto sisältää. Aiempi käsitykseni työn rankkuudesta ja erilaisten työtehtävien määrästä ei pitänyt millään tavalla paikkaansa, ymmärsin kuitenkin haluavani opiskella juuri kuvaamista.

Voionmaan opisto on paikka, jossa olen oppinut eniten kuvauksen perustoista. Opin paljon koska en tiennyt ennalta mitään. Hain opistolle koska halusin erityisen paljon oppia ymmärtämään filmitekniikkaa. Filmikameralla pääsin kuitenkin kuvaamaan vasta opintojeni aivan loppuvaiheessa, kun ystäväni Tiinan lopputyödokumenttiin tarvittiin dramatisoituja kohtauksia ja saimme luvan kuvata ne opiston vanhalla Arrilex 16bl:llä.

Kuvaukset sujuivat itsessään varsin hyvin, vaikka lopputulokseen en ollut aivan tyytyväinen. Palautteessa leikkaajalta sanottiin kuvien yhteen leikkaamisen olevan varsin haastavaa. Keskittymistäni kuvaamiseen häiritsi filmikaluston pelottavuus ja rajallinen filmin määrä. Ymmärsin kuitenkin, ettei filmille kuvaaminen ole mikään mahdoton tehtävä, ja ensimmäinen kokemukseni filmikalustoon helpotti huomattavasti tulevien filmituotantojen kuvaamista. Seuraavalla kerralla osaisin keskittyä taiteelliseen työhön ja pystyisin jättämään teknisen puolen taustalle.

Hain Taideteolliseen korkeakouluun, TAMK:in viestinnän koulutusohjelmaan (TTVO) kuvauksen linjalle, Stadiaan ja Tšekkeihin FAMU:n vuoden kestäväälle linjalle. Yhteenkään edellä mainituista oppilaitoksista en päässyt edes haastatteluvaiheeseen. Jälkikäteen katsottuna ymmärrän kyllä syyn tähän. Hakutyöni olivat varsin naiiveja enkä usko niiden sisältäneen mitään merkittävää todistusta taiteellisesta lahjakkuudestani. Vuodes-

sa olin kuitenkin saanut suunnan ja tiesin missä oppilaitoksissa voisin pyrkiä jatkamaan vasta alkutekijöissä olevia opintojani.

Kuva 1: Jimmy Jip triangle super giant Jyväskylän WRC ralleilla 2010 (Kuva: Juho Kepanen)

2.2 Ensimmäinen kosketus työhön

Voionmaan opistosta oli muutakin hyötyä. Vuoden loputtua sain opiston kautta työharjoittelupaikan Yleisradion TV2:lla. Kyseessä oli ensimmäinen kosketus ammatilliseen televisiotyöskentelyyn. Työskentelin 2. kuvaajan nimikkeen alla työharjoittelijana kolmen kuukauden ajan TV2:n Puskuri -ohjelmassa. Työskentelin yhdeksän eri kuvaajan alaisena ja minusta tuntuu että opin jokaiselta jotain. Voin sanoa tunteneeni itseni samaan aikaan varsin ylpeäksi, että hyvin pieneksi ihmiseksi.

Eräänä päivänä minua pyydettiin avustamaan jimmy-jibin¹ (kuva 1) rakentamisessa TV2:n lastentuotantoon. Se oli kokemus joka myöhemmässä vaiheessa elämää nousi erittäin merkittävään osaan. Pääsin TV-tuotantopalvelun kameramieslistalle. Vaikka yhtään työpäivää tästä kunniasta ei minulle tähän päivään mennessä ole ilmaantunut, tunsin tällöin olevani lähempänä haavettani kuin koskaan aiemmin.

Työharjoittelun lähestyessä loppua ja välivuoden jälleen hämöttäessä hain uudelleen siviilipalveluspaikkaa. Kajaanin kaupungin teatterin silloinen johtaja Ilkka Laasonen, johon olin tutustunut työskennellessäni Kajaanin OKL:lla, ei apurahojen puutteesta pystynyt ottamaan minua töihin. Hän kuitenkin neuvoi minua ottamaan yhteyttä pieneen tamperelaiseen elinvoimaiseen teatteri Telakkaan. Soitin teatterin taiteelliselle johtajalle Juha Hurmeelle ja lähetin hänelle sähköpostitse tietoni. Hakemukseni sattui hyvään saumaan, sillä Telakan edellinen siviilipalvelusmies oli juuri lopettamassa.

Siviilipalvelusvuoteni Telakalla oli erittäin antoisa. Aluksi toimin Telakalla lähinnä yleisenä juoksupoikana, saunanlämmittäjänä ja lipunmyyjänä. Telakan lämmin henki ja yhteisöllisyys paransivat itsetuntoani ja sosiaalisia taitoja. Ne olivat puolia minussa,

---

¹ Jimmy-jib on yhden miehen operoitava kevyt kamerakraana. Voidaan rakentaa lyhimmillään 3.9 ja pisimmillään 12 metrin pituiseksi.

joita en aiemmin ollut edes osannut kaivata, mutta jotka ovat erittäin tärkeässä osassa nykyään päivittäisessä työelämässä.

Sain ensimmäisen kosketukseni teatterimaailmaan, kun minulle tarjottiin (lue: pakotettiin) vastuullinen työ äänien ajajana keväällä 2005 alkaneessa Kuningasnäytelmässä. Samaan aikaan pääsin hyvin läheisesti seuraamaan Ohjaaja Juha Hurmeen kiinalaisen teatterin harjoituksia. Molemmat työtehtävät soivat minulle paljon vastuuta.

Telakan aikana olin hyvin motivoitunut hakemaan uudelleen kouluun. TTVO:n pääsytehtävien ilmestyttyä heräsin heti aamuyöllä kirjoittamaan kirjallisia tehtäviä. Motivaation puute vaivasi kuitenkin visuaalisten töiden valmistumista, tähän syynä varmasti yhä heikko itsetuntoni ja tunne omien taitojen puutteellisuudesta. Hain myös Taideteolliseen korkeakouluun ja nappasin yhden sinne tarkoitetuista kuvista osaksi TTVO:n hakutöitä. Taideteollinen oli alusta asti ollut mielessäni maan parhaana oppilaitoksena ja myös parhaana mahdollisena paikka päästä kiinni Suomen elokuvan tekoon. Jälleen kerran Taideteollinen korkeakoulu ei minua halunnut. Tampereelle pääsin kuitenkin haastateltuun, ja tunsin olevani etuoikeutettu ja ehkä hieman myös osaavani jotain. Pääsykokeet menivät hyvin enkä kertonut hakeneeni muihin oppilaitoksiin jonka toivoin parantavani sisäänpääsymahdollisuuksiani, huomasin myös pärjääväni ryhmätehtävissä hyvin.

Kuukausien jälkeen nimeni ei ilmestynyt sisään päässeiden listalle ja tunsin epätoivoa. Kotiin päästyäni sain kirjeen kautta tietää olevani ensimmäisellä varasijalla ja edessä olevan noin kuukauden odotus opiskelupaikan varmistumisesta. Odotusajan kuluttua soitin koululle, josta minulle ystävällisesti ilmoitettiin, ettei kukaan pääsisi tänä vuonna varasijalta sisään. Taas tunsin epätoivoa. Siviilipalvelustani olisi vain muutama kuukausi jäljellä, en enää tiennyt halusinko yrittää uudelleen kun kerran olin näin lähelle päässyt. Mietin Kuopioon muuttoa ja tähän asti poissa olevana roikkuneen yliopistopaikan vastaan ottoa. Kaksi viikkoa ennen koulun alkua minulle soitettiin TTVO:lta ja kysyttiin, vieläkö opiskelupaikka kiinnostaa. Joku oli perunut – ja kyllä kiinnostaa!

Kuva 2: Kuvituskuvia kuvaamassa Turkin Goldcityssä 2010. (Kuva: Jukka Uitto)

3 Oppiminen

3.1 Ensimmäinen kouluvuoteni

Kouluun pääseminen tuntui mahtavalta, epätodelliselta, tunsin olevani osa jonkinlaista eliittiä, ja mikä tärkeintä, seuraavista neljästä vuodesta tulisi aivan huippuja. Suoritin ensimmäisen kuukauden koulussa yhtä aikaa siviilipalvelukseni kanssa. Kuljin Hervannasta päivittäin kouluun kahdeksasta neljään ja iltaisin työskentelin Telakalla yöhön saakka.

Alun jälkeen opiskelunintoni alkoi hiipua. En ymmärtänyt kirjallisten kurssien tarkoitusta, halusin kameraan kiinni ja heti. Kaikki oman alani ulkopuoleiset kurssit tuntuivat turhilta ja turhauttavilta. Muistan kuitenkin nauttineeni erityisen paljon Mikko Uimosen pitämistä pienistä kamera- ja valaisu-harjoituksista. Ammattilaiskaluston käsittelemisessä oli jotain upeaa, ja on vieläkin. Ymmärsin että pystyäkseni tekemään työtäni kunnolla kamerasta pitäisi tulla vasara, työväline. Pääsin ennen syyslukukauden loppua kuvaamaan ensimmäisen harjoitustyöni. Kyseessä oli fiktiivinen dokumenttielokuva Postimies.

Olin jo Voionmaan opiston aikana suunnitellut fiktiivistä dokumenttia, ja oli hienoa saada loputkin työryhmästä innostumaan aiheesta. Pyrimme käyttämään dokumentaarisia työskentelytapoja ja kuvasimme nauhaa varsin massiivisia määriä. Työn tulokseen olen itse varsin tyytyväinen. Ongelmakohtina oli lähinnä ryhmäkeskeinen päätöksenteko, jolloin kukaan ei saa työstä täysin itsensä näköistä, en siis minäkään. Kyseessä oli joka tapauksessa ensimmäinen niin sanottu oikea työ, jonka olen itse kuvannut ja myös paikoitellen valaissut. Postimiehen kuvaaminen tuntui helpolta sillä pystyin käyttämään apunani Yleisradion työharjoittelun oppeja.

Keväällä 2006 kuvasin Telakalla Nuutti Vapaavuoren kanssa kokeellisen mediataideteoksen koulun Arriflex sr16-kameralla. Yhä vuosien jälkeen tämän yksittäisen työn epäonnistuminen harmittaa minua suuresti. Teoksesta oli tarkoitus tulla poikkitaiteellinen installaatio, jossa mielikuvituksen käytöllä ei ollut rajaa. Työ tyssäsi kuvausten jälkeen lähinnä omaan aikaansaamattomuuteeni ja kykyyni ottaa vastuuta minulle kuuluvista

työtehtävistä. Uskon että valmistuttuaan työ olisi voinut aivan huikea. Tätä emme voi kuitenkaan nyt tietää.

Ensimmäinen vuoteni loppui ja odotin innolla seuraavaa vuotta. Tiesin tulevan vuoden tuovan mukanaan paljon uutta ja turhauttavien yleisten opintojen vähenemistä samalla kun opintojen painotus hiljalleen siirtyisi kohti kuvaajan ammatillisia opintoja.

Kuva 3: Ensimmäistä kertaa kamera-assistenttina Kianan musiikkivideon kuvauksissa.

(Kuva: Miina Alajärvi)

Kesällä vuotta ylemmällä vuosikurssilla opiskellut lapsuudenystäväni Joel Helenius sai vastuulleen hoitaa Sotkamossa tapahtuvan Pipefest-tapahtuman televisioinnin. Tuotanto oli ensimmäinen kosketukseni monikameratuotantoon. Alun perin tarkoitukseni oli vain avustaa paikalle tulevaa Pasi Heinikkalaa jimmy-jibin rakentamisessa. Pasi perui keikan noin viikon varoituksella ja tilalle hoidettiin toinen kaveri. Rakennuspäivänä kävi kuitenkin ilmi, että olin ryhmän pätevin hoitamaan jimmy-jibin rakentamisen, kun paikalle saapunut henkilö ei kyseistä laitetta osannut rakentaa. Tästä syystä saimme idean hoitaa kuvaamisen puoliksi. Harjoittelin jibin käyttöä koko päivän ja illan kahdessa vedossa hoidin hommani varsin mallikkaasti. Mitä nyt myöhemmin basso-foorumilla yleisössä olleen henkilöt valittivat aivan pään päällä viuhuvasta vempaimesta. Näin nyt neljä vuotta jib-hommia tehtyäni voin vain sanoa oli vaarallista ja edesvastuutonta päästää

täysin kokematon ihminen laitteeseen kiinni. Kyseessä oli kuitenkin ainutlaatuinen tilaisuus ja onnekseni keikka meni hyvin. Molemmat ohjaajat Helenius ja Jaakko Kangas olivat työhöni tyytyväisiä, enkä törmännyt jibillä kaiutinkaappeihin kuin kahdesti.

Aloitin myös työskentelyn pienessä kajaanilaisessa videotuotantoyhtiössä nimeltä Videpe Oy. Tunsin suurimman osan henkilökunnasta entuudestaan OKL:n ajoilta. Videpen rento ilmapiiri ja kaverihenki tekivät monikameratyön tekemisestä helppoa ja oppiminen tuli omalla painollaan. Tuolloin Videpen toiminta oli kuitenkin varsin pientä. Vuosia myöhemmin Videpestä on kasvanut toinen suurimmista työllistäjistäni. Samalla kun oma taitotasoni on kehittynyt, on Videpen toiminta kehittynyt hyvin ammattimaiseksi.

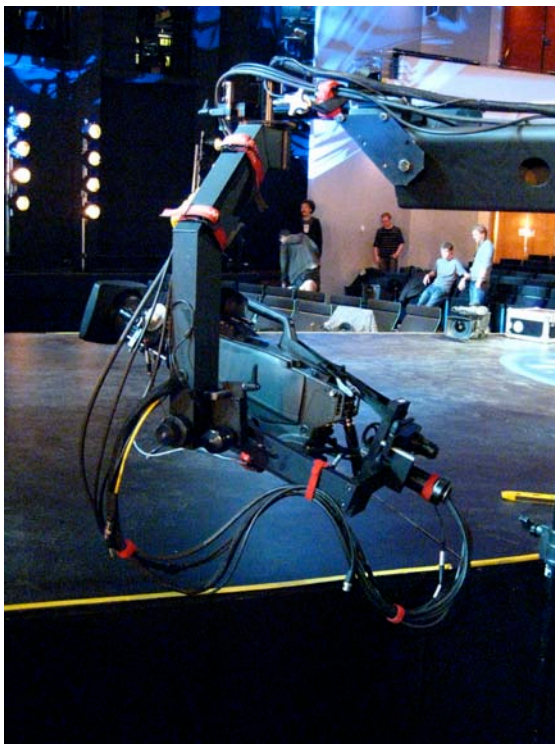

Kuva 4: Joel Helenius kuvatarkkailijana Videpen ensimmäisessä UT-autossa. (Kuva: Juho Kepanen)

Kesän loppuessa ja toisen oppivuoteni häämöttäessä Helenius oikeastaan pakotti minut hoitamaan hänelle ylivoimaiseksi kasaantunutta Veikkausliigan huippuhetkien kuvaa-

mista. Kyvyttömyyteni sanoa ei ajoi heikon itsetuntoni yli. En olisi todellakaan halunnut lähteä töihin, sillä en uskonut olevani valmis kyseiseen tehtävään. Enkä varmasti olisi uskaltanut ottaa työtä vastaan ilman kokemusta Postimiehen kuvaamisesta.

Työ oli mielenkiintoista aluksi. Kuvasin yhdellä kameralla veikkausliigan jalkapallo-otteluita ja radiolinkkasin tarvittavat materiaalit Helsinkiin Filmworksin päämajana toimivalle RTI:lle (entinen Radio- ja televisioinstituutti). Työskentelin nyt ensi kertaa, vaikkakin välillisesti, tulevalle työnantajalleni Filmworksille. Työ oli vastuullista, rankkaa, haastavaa ja loppua kohti äärimmäisen puuduttavaa. Lisäksi nykyään ymmärrän palkkani olleen törkeän pieni työnluonteen huomioon ottaen. Toisaalta kyseessä oli ensimmäinen alalla oleva työpaikkani ja se tuntui kivalta. Opin paljon tärkeää rutiinia ja kameran käsittelyä ja mikä tärkeintä kuvaamaan haastatteluja. Kaikesta tästä kuvauksen perusteisiin kuuluvasta opista on vielä tänä päivänäkin minulle hyötyä.

Kuva 5: Jimmy Jib ja Dutch head Idolsissa 2008. (Kuva: Juho Kepanen)

3.2 Toinen vuosi

Toinen vuosi toi tullessaan videotuotantotekniikan kurssin. Teknisten laitteiden kanssa näpertäminen on aina ollut minua lähellä. En vieläkään näe itseäni varsin taiteellisena ihmisenä, olen aina pyrkinyt käsittämään kuvaamista teknisestä ja järjellisestä lähtökohdasta, johtuen ehkä matemaattisista lahjakkuuksistani. Minun oli helppo käsittää erilaisia teknisiä laitteita ja ymmärtää niiden toimintaperiaatteita. Aloitin kuitenkin öljyvärimaalaus-kurssin ajatellen maaleja läträämällä löytäväni taiteellisen puolen itsestäni. Uskon kouluni heikkouksien piilevän juuri tässä jakamisessa tekniseen ja taiteelliseen maailmaan jossa ei ymmärretä alamme hienouksien piilevän juuri näiden kahden maailman integroimisessa. Taide vaatii tekniikkaa ja tekniikka taidetta.

Ensimmäisen neljänneksen aikana minulle tuli tilaisuus lähteä viikoksi Liettuaan osana eri linjoista koostuvaa työryhmää. Matkustaminen ei ollut aiemmin ollut mielenkiintoni. Päätin kuitenkin lähteä matkalle ja ymmärsin ensimmäisen kerran matkustamisen hienoudet. Palasin matkalta vahvempana ihmisenä. Ymmärsin suomen turvallisen ympäristön jättämisen ja sosiaalisten kanssakäymisten kasvattavan minua ihmisenä, ja päätin lähteä ulkomaille vastaisuudessakin tilanteen avautuessa.

Olin tehnyt ENG-kuvaajan² töitä nyt hetken aikaa ja suorittanut työharjoittelun Ylellä. Tästä syystä tunsin pientä ylimielisyyttä osallistuessani Faktatuotannon kurssille. Kurssin alkaessa minusta tuntui etten oppinut siellä mitään uutta. Tehdessäni kurssiin liittyviä harjoitustehtäviä, ymmärsin että minulla oli kuitenkin vielä paljon opittavaa aiheesta.

Olin ensimmäisenä vuotena työskennellyt koulukaverini Ossi Käen ja Toni Tuomisen kuvaamassa musiikkivideossa (kuva 3.), ja tästä ja aiemmasta filmityökokemuksestani johtuen lähdin kamera-assistentiksi kolmannella vuosikurssilla opiskelevan Matti Eerikäisen 3-minuuttiseen lyhytelokuvaan Muuri. Jatkoimme yhteistyötä läpi vuoden ja asaroim suurimmassa osassa Eerikäisen kuvaamista filmituotannoissa.

---

² ENG, Electric news gathering. Käytetään käsitteenä yksikameratuotannolle.

Koulun byrokraattisuus ja sen tuomat vaikeudet tehdä omia tuotoksia ärsyttivät minua. Olin kokenut ainoan kertani koulun projektikokouksessa halventavaksi ja alistavaksi. Vuoden ja ehkä koko opiskeluurani mielenkiintoisimmaksi kamera-assistentti projektiksi osoittautui Eerikäisen ja ynnä muiden kanssa toteutettu ”Tony Scott meets vietnam” – henkinen mainostyö When I was in Nam. Lainasimme koulun filmikaluston, tarvittavat valot ja auton käyttömme. Elokuvan budjetti kymmenen euroa kului valaisijan auton parkkimaksuihin. Tunsin olevani vapaa byrokratiasta ja keskittymään elokuvan tekemiseen. Tunne oli vapauttava. Filmit kehitettiin ja siirrettiin osana Eerikäisen muuta harjoitustyötä. Tulos oli mahtava ja tehty ilman ylempien auktoriteettien ennakko hyväksyntää, jotka näin vain häiritseväni osana taiteellista työtä. Jälkikäteen ajateltuna inhoni auktoriteetteihin johtui uskon puutteesta omiin kykyihini, enkä siksi ollut halukas laittamaan itseäni enkä työtäni arvostelun kohteeksi.

Juuri ennen joulua Filmworksiltä soitettiin minulle. Joel Helenius oli vihjannut kyvystäni kraanan kanssa. Sovin ensimmäisestä työkeikasta pelon sekaisessa mielentilassa. Oikea työmaailma tuntui pelottava ja vastenmieliseltä. Olin aina ollut mukavuudenhaluinen ihminen ja tunsin nyt olevani oman mukavuusalueeni ulkopuolella, mutta ymmärsin myös oman kehitykseni riippuvan kyvystäni tehdä minulle epämiellyttäviä asioita. Se on filosofia jota toteutan yhä tänä päivänäkin. Keikka meni hyvin ja kyvystäni käsitellä jimmy-jibiä oltiin nyt vakuuttuneita. Joulun jälkeen minulle tarjottiin viikoittaista työtä Filmworksillä. Aloin tehdä suoria lähetyksiä Canal +:n valioliiga-studiossa.

2007 aloitin työt Filmworksillä sekä monikameratuotanto-kurssin. Kurssin vetäjän Jaakko Kankaan tunsin jo aiemmin kesältä Pipefestin kuvauksista. Kangas potki minua tasaiseen pois kamerasta, jotta kokemattomammat henkilöt saivat harjoitella. Tästä syystä halusin kokeilla monikameraohjausta. Kaikkien lankojen käsissä pitäminen, kokemattomuus ohjaamisesta ja monikameratyöstä sekä jälkikäteen ajateltuna työryhmän osaamattomuus tekivät kokemuksesta antoisan ja myös vaikeimman mitä olin monikameran saralla tehnyt.

Canal+ studion suorat lähetykset olivat jännittäviä. ”Minuutti lähetykseen, evs varoo, kamera kaks valmiina, hyvää lähetystä kaikille.” Adrenaliini iskee vereen ja ohjaimet kastuvat kraanamiehen kokemattomissa käsissä. Se on tunne, joka on tuttu vielä vuosien

jälkeen ja johon jää koukkuun. Pelkään pilaavani koko lähetyksen. Studiolähetykset olivat kuitenkin helppo tapa aloittaa monikameraan tutustuminen. Kaksi kertaa viikossa tapahtuva jibin rakentaminen ja operointi opettivat minua hurjasti. Kesän lähestyessä työ muuttuu, rutiiniksi mutta jännitys on yhä paikalla. Toivon Filmworksin joskus huomaavan muunkin potentiaalisuuteni, vaikka samaan aikaan kiroan itseni myyntiä televisiotyöhön, pelkään haaveeni elokuvaurasta häviävän jokaisen työpäivän ja koulusta pois vietetyn päivän myötä.

Valitsen lukuvuoden viimeiset kurssit kuvauslinjan ulkopuolelta. Olin Liettuassa tutustunut visuaalista suunnittelua opiskelemaan Tuomas Kauppiseen ja hänen kanssaan osallistuin perinteisen animaation kurssille. Kauppisen, Nina Riutan ja Johanna Havimäen kanssa toteutimme puolitoista minuuttisen vaha-animaatio Vahveraasion. Kymmenen päivää kuvaamista ja hermoja raastavaa tappelua kaatuilevan animaationsoftan kanssa. Päivät päättyivät usein tavaroiden paiskomiseen ja kiroiluun, kun ohjelma jälleen kerran hävitti kahdeksan tunnin mittaisen työpäivän kaiken tuloksen. Nautin kuitenkin mielikuvituksen vapaudesta sekä työryhmän ja valaisukaluston pienuudesta. Halusin lisää ja haaveilin tulevaisuudessa ainakin osan työstäni olevan animaation tekemistä. Ymmärsin kuitenkin että ilman kunnollista ohjausta työmme ei päässyt täyteen potentiaalisuuteen. Seuraavassa työssä olisi ohjaaja ja se olisin minä. Seuraavaa työtä ei kuitenkaan tullut Kauppisen lähtiessä vaihtoon ja minun yhä ollessa kykenemätön omien projektien läpi ajamiseen. Halusin hankkia oman kaluston ja olla riippumaton koulusta ja sen projektikäytännöistä.

Kesän aikana tein muutamia pistokeikkoja Filmworksille ja Videpelle, mutta suurin osa ajastani kului tennistä pelaillen. Olin ymmärtänyt oman henkisen tilani johtuvan hyvin pitkälle huonoista elämäntavoista ja raskaasta työstä. Kuvaajan ammatti on hyvin raskasta johtuen epäergonomisesta työasennosta, raskaasta kalustosta ja pitkistä päivistä. Kesän loppuessa huomasin voivani paljon paremmin ja samalla huomattavan paljon valmiimmaksi kolmannen vuoden mukana tuomiin haasteisiin. Odotin innolla tulevia kolmen minuutin fiktiotuotantoja. Vihdoinkin pääsisin kuvaamaan filmille, omasta mielestäni ainoalle elokuvatuotantoon soveltuvalla formaatilla.

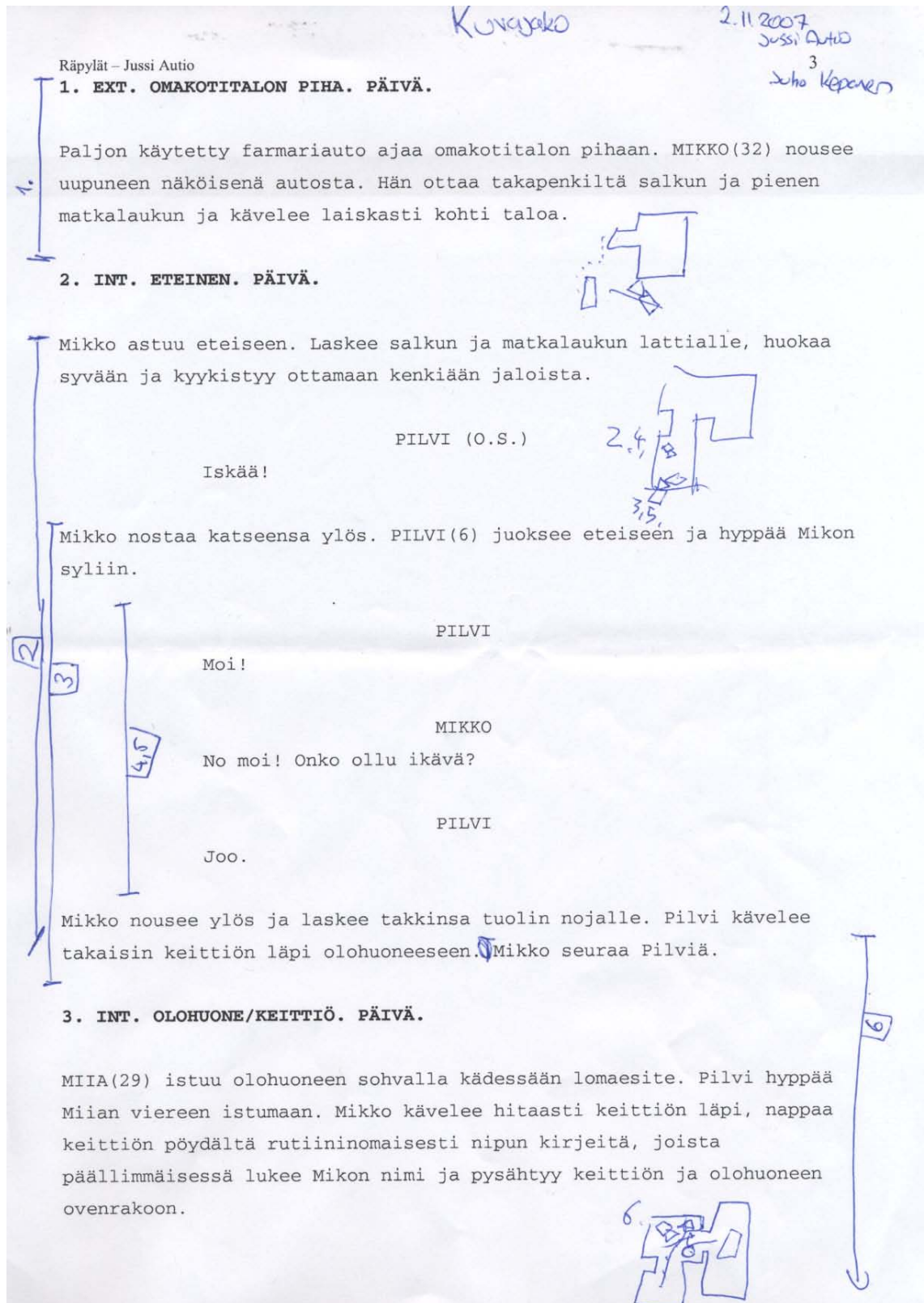
Kuva 6: Mediatecin ulkotuotantoauto OB-12 ja satelliittilinkki Super Rally Crossissa 2010. (Kuva Juho Kepanen)

3.3 Kolmas vuosi

Kolmannen vuoden alku meni Jussi Aution kolmeminuuttisen fiktiotuotannon Räpylät kuvaamisessa sekä useassa muussa tuotannossa kamera-assistenttina toimiessa. Seura-
tessani muiden kuvaajien työskentelyä ymmärsin omien heikkojen puolien löytyvän valaisun puolelta. Filmikameratekniikka oli minulle nyt hyvin tuttua ja se helpotti oman työni kuvaamista. Olisi ollut järkevää lähteä valaisemaan fiktioita, joihin minua aina välistä pyydettiin. Tunsin kuitenkin tippuneeni täysin valaisusta pihalle ja päätin pysyä siitä erossa.

Kuva 7: Kamera-assistentina elokuvan Pakoon kuvauksissa (Kuva:Miina Alajärvi)

Kuva 8: Alustava kuvasuunnitelma Räpylöistä. (Tekjiä: Juho Kepanen)

Räpylät oli omasta mielestäni varsin onnistunut tuotanto. Jussi halusi kuvata elokuvan hyvin yksinkertaisesti. Ei siis hienoja ajoja ja kamera pyörityksiä. Vaikka aluksi minua tapa harmittikin, ymmärsin lähtökohdan olevan juuri oikea tähän tarinaan ja innostuin elokuvan yksinkertaisesta kuvakerronnasta. Lähdin hakemaan elokuvalle varsin maanläheistä ilmettä ja uskon onnistuneenikin siinä. Yritin miettiä kuvakäsikirjoitusta, mutta kykenemättömänä piirtämään mitään tikku-ukkoa monimutkaisempana, päädyin käyttämään kamerakarttoja (kuva 8) ja kuvalistoja. Se on tapa jota käytin myöhemmin myös kuvatessani tärkeintä lopputyötäni the Electrician. Pyrin ajattelemaan kuvat informaation jakamisen välineinä. Mitä kuvalla halutaan kertoa? Mikä on sen fiillis? Miten nämä saavutetaan?

Aloin todella paljon kyllästyä kamera-assistentin tehtäviin. Työ tuntui tekniseltä enkä omasta mielestäni saavuttanut siinä enää mitään uutta. Lisäksi samaan aikaan sain taas oikeita töitä Filmworksiltä, joten rupesin vähentämään kouluprojekteja.

Animaatiotyön opettaja Tuomo Joronen oli ylipuhunut minut lähettämään Vahveraasio animaatiomme Saksaan pieneen animaatiokilpailuun ja yhtäkkiä saimme kirjeen jossa meitä toivottiin saapuvan tapahtumaan sillä animaatiomme olisi siellä palkittavana. Ilmainen matka Saksaan Tuomaksen ja Ninan kanssa oli juuri sopiva piristysruisku syksyyn. Olin jälleen kerran vakuuttunut matkailun eduista ja sen tärkeydestä omalle kasvulleni.

Tammikuussa 2008 valitsin taas kursseja kuvauksen ulkopuolelta. Tällä kertaa valokuvataidetta. Halusin oppia oikeasti kuvaamaan sillä minusta tuntui etten ollut saanut kunnon teknistä opetusta kuvaamiseen sitten Voionmaan opiston. Kurssi oli mielenkiintoinen, mutta se jäi kesken työkiireiden takia. Työt tuntuivat kiinnostavan minua kokoajan enemmän ja enemmän. En halunnut sanoa ei, sillä jokainen tarjottu keikka tuntui minusta luottamuksen osoitukselta. Samaa aikaan televisiotyö ahdisti, koulu tuntui menevän hukkaan eikä raha tuonut tyydytystä sormista lipsuville unelmille työskennellä elokuva-alalla.

Kuva 9: Vastaanottamassa palkintoa Saksassa. (Kuva: Pertti Näränen)

Pelastus saapui yllättävässä muodossa kun opettajamme Ilkka Järvinen oli aiemmin kysynyt haluaisiko joku lähteä Englantiin kuvaamaan yhteistyöprojektia Salfordin yliopiston kanssa, ja nyt yhtäkkiä tämä projekti näyttikin olevan menossa läpi. Olin nähnyt projektin lähinnä mahdollisuutena ilmaiseen ulkomaan matkaan, ja Brittein saaret olivat minulle täysin tuntemattomat. Olin kuitenkin varma etten tulisi kuvaamaan enää mitään koulun aikana. En pyörinyt TTVO:n sisäpiirissä vaan vietin aikaani Telakalla, omien kavereiden ja töiden parissa, siksi minulta puuttui suhteet koulun sisällä päästä kuvaamaan lopputyöprojekti. Mutta mikä parasta, elokuvan käsikirjoitus oli oikeasti hyvä. Ymmärsin että tähän minun nyt kuului panostaa. Projektin epävarmuus, rahoituksen puuttuminen ja ennen kaikkea tuhansien kilometrien etäisyys koulusta tuntuivat vapautavilta. Tuntui että kerrankin en ollut tuotantovastuussa kenellekään auktoriteetille vaan sain tehdä ratkaisuja omalla tavallani. En ollut tekemässä kenenkään yksittäisen henki-

lön parasta elokuvaa vaan yhdessä ryhmänä tekemässä samaa elokuvaa, elokuvaa jossa uskalsi myös kokeilla ja tehdä kokeellisia ratkaisuja.

Electricianin kuvaukset alkoivat keväällä 2008 Manchesterissä Englannissa. Säästääksemme rahaa kuljetimme kaiken kuvaukseen tarvittavan kaluston Suomesta autolla valaisija Ossi Käen kanssa. Elokuvan kuvaukseen liittyvät ennakkosuunnitelmat tapahtuivat pääosin vasta Englannissa kahden ensimmäisen viikon aikana, jonka jälkeen itse kuvaukset kestivät toisen kaksi viikkoa. Tunsin itseni aluksi varsin epäpäteväksi kuvaajaksi, johtuen aiemmasta vähäisestä elokuvan kuvaamiseen liittyvästä kokemuksesta. Kahden päivän kuvaamisen jälkeen pääsin eroon omasta epävarmuudestani.

Lähdimme hakemaan elokuvalle varsin erikoista ilmettä käyttäen paljon värikalvoja, pääsääntöisesti keltaista ja syaania, kuvaamaan päähenkilön mielialaa. Värien käytön syy ei välttämättä ole katsojalle aivan ilmeinen, mutta ainakin elokuva sai hauskan ilmeen. Olin myös tyytymätön koulun HDcam-kaluston yliterävään ilmeeseen ja käytin linssin edessä aina joko promist1-filtteriä tai ulkona sinisiä sukkahousuja. Olin aiemmin napannut sukkahousun käytön kikkana lukiessani cinematography.org foorumia ja katsoessa Taru sormusten herrasta -elokuvan making-of pätkiä. Kikkaa käytetään yleensä ns. glamourkuvauksessa pehmentämään kohteen ihoa ja päädyin käyttämään tekniikkaa testikuvausten jälkeen.

Sekä promist1 että sukkahousut olivat oikea ratkaisu, ja olen myöhemmin saanut paljon hyvää palautetta kuvan filmimäisestä ilmeestä. Suuret kiitokset menevät valaisija Ossi Käelle, joka pyrki parhaansa mukaan toteuttamaan suunnitelmiani, joissa usein ei annettu tilaa sijoittaa valoja juuri minnekään. Esimerkkinä päähenkilö Marvinin asunnossa tapahtuva kohtaaminen, jossa ensin ajetaan dollyllä pitkää käytävää ja sen jälkeen kuva kääntyy ja paljastaa koko olohuoneen. Kompromissinä suostuin antamaan Ossille vähän tilaa kuvan yläreunasta jonne Ossi ripusti hirvittävän määrän lamppuja roikkumaan kaksi kertaa jatkettuun kengurukeppiin. Kuvan valmistuttua koko komeus romahti keskelle olohuonetta mitään kuitenkaan särkemättä.

Räpylöitä kuvatessani olin ymmärtänyt kuinka tietyt polttovälit tietyillä linssillä loivat kuvalle tietynlaista tunnelmaa ja ilmettä. Yhdisteltäessä samoja linssijä elokuvan aikana pystyy kuvaaja luomaan elokuvaan läpi tarinan kantavan ilmeen jossa jokaisella linssillä

on oma tehtävänsä. Jälkikäteen mietittynä olisi minun pitänyt käyttää käytössä ollutta zoom-linssiä enemmän prime-linssien tapaan esimerkiksi teippimerkein merkitsemällä vain tietyt polttovälit hyväksyttäväksi kuvauskäyttöön. Zoom-linssiä käyttäessä syyllistyykin helposti kuvan rajaamiseen muuttamalla pikkuisen polttoväliä, vaikka ennen kaikkea tärkeintä olisi miettiä kameran sijaintia.

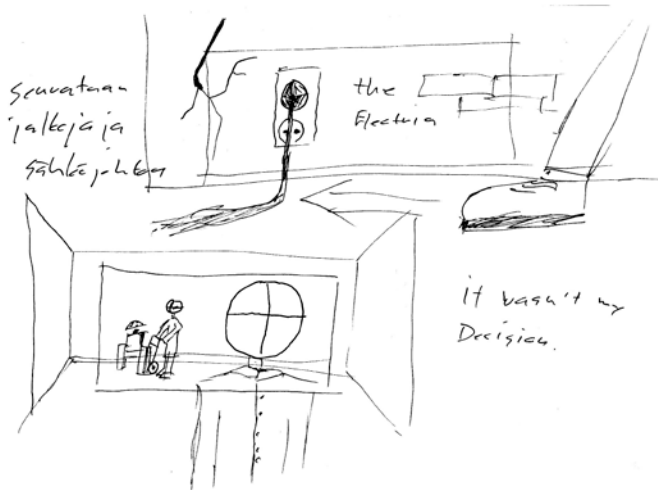
Kuvaukset menivät erittäin hyvin vaikka erilaiset työtavat ja kieli ongelmat loivat jännitettä englantilaisen ja suomalaisen työryhmän välillä. Asiasta keskusteltiin moneen otteeseen kuvausten aikana ja suurimmista osista ongelmia päästiin eroon. Palasin Suomeen kuitenkin hyvin epävarmana työni laadusta ja jäin innolla odottamaan puoli vuotta kestävästä leikkausvaihetta jonka jälkeen pääsisimme leikkaaja Arttu Salmen kanssa suorittamaan elokuvan värimäärittelyä.

Vuosien urheilun kuvaaminen on luonut minulle vakaan kamerakäden sekä kyvyn seurata liikettä että tehdä nopeita päätöksiä. Aiemmat lyhytelokuvat ja kouluharjoitukset olivat kehittäneet minua ymmärtämään liikkuvaa kuvaa tunteiden ja tarinan kerronnan välineenä, animaatio projektista olin oppinut värillisen valon käyttöä. Pysin nyt viimeisen kerran pusertamaan itsestäni pihalle kaiken oppimani. Eräällä tavalla näen Electricianin kuvaukset siirtymävaiheena elämässäni. Olin jo hyvin selvästi tässä vaiheessa elämääni erikoistunut urallani televisiotyöhön, mutta nyt minulla oli mahdollisuus toteuttaa pieni pala haavettani ja kuvata elokuva. En sinänsä enää kaivannut elokuva-alalle pääsyä, mutta olin iloinen huomattessani pystyväni aikaansaamaan näin suuren projektin.

Electricianista tuli tärkein koulussa tekemäni tuotos, jotain jota vielä vuosien jälkeen voin pitää muistona oppivuositani, ja jotain jossa kaikki sekä koulussa että sen ulkopuolella oppimani tiivistyvät selkeäksi kokonaisuudeksi. Elokuva on tällä hetkellä esitetty kahdellakymmenellä neljällä festivaalilla ympäri maailmaa joista kuudella se palkittiin. Erityisesti mainittakoon Sichuanin Tv-festivaalit Kiinassa joilla elokuva sai tuomariston erikoispalkinnon ”kultaisen pandan”. Myös Yleisradio on hankkinut oikeudet näyttää elokuvan osana Uutta kinoa.

Tein kesällä muutaman työkeikan sekä Filmworksille että Videpelle. Kesän lopussa pääsin Jyväskylän WRC-ralleihin kameramieheksi. Oli hieno olla osa jotain näin suurta

tapahtumaa vaikka en vieläkään tuntenut itseäni ammattilaiseksi. Olin aiemmin hakenut vaihto-opiskeluun neljännen vuoden syksylle, mutta hakemukseni epäonnistuivat johtuen Malesiaan vaihtoon hakevien opiskelijoiden suuresta määrästä ja kommunikaatiovirheestä saksalaisen koulun kanssa.

Kuva 10: The Electrician elokuvan kuvakäsikirjoitus kolme kuukautta ennen kuvausten alkua. (Tekijä: Juho Kepanen)

Kuva 11: The Electrician elokuvan ensimmäisen kohtauksen ensimmäinen kuva. (Kuva: Juho Kepanen)

3.4 Neljäs vuosi

Syksyllä työmääräni oli ensimmäistä kertaa niin suuri, että pystyin elättämään itseni erittäin hyvin. Halusin kuitenkin vaihto-opiskeluun ja neljäs vuosi olisi siihen viimeinen mahdollisuus. Lisäksi suuri työmäärä ja koulun yhdistäminen loivat hirveää painetta ja tunsin tukahtuvani. Ajattelin että puoli vuotta ulkomailla on kohdallaan, ja pääsinkin vaihtoon Polytechnic of Namibiaan Namibiaan.

Vietin joululomani värimääritellen Electriciania. Istuimme Arttu Salmen kanssa koulun editointikopissa usein yli kymmenentuntisia päiviä. Värimäärittely oli minulle ennestään lähes tuntematonta. Löysin nopeasti elokuvalle sopivan ilmeen ja oli upeaa nähdä kuinka visualinen ilme muodostui osaksi kaiken kattavaa kokonaisuutta. Uskon elokuvan lopullisen tuloksen olleen hyvä, koska koko työryhmä teki yhteistä elokuvaa eikä vain omaa parasta jälkeään.

Afrikkalainen byrokratia ajoi minut hulluksi jo ennen vaihtoon lähtöä ja lähtöpäivän lähestyessä tammikuussa minulta puuttui yhä viisumi. Lentojani ei kuitenkaan voinut perua ja lähdin riskillä Afrikkaan tarkoituksena päästä maahan turistiviisumilla. En ollut aiemmin matkustanut juuri yhtään yksinäni enkä ikinä poistunut turvallisesta Euroopasta. Kokemus oli yksi elämäni merkityksellisimmistä. Puoli vuotta hurahti Afrikassa kuin siivillä. Näin asioita joita en ikinä uskonut näkeväni. Tutustuin ihmisiin joiden kanssa matkustin ympäri Namibiaan, kävin Botswanassa ja järjestin matkan itselleni ja vanhemmilleni Zimbabween Viktorian putouksille. Oli hienoa huomata kykenevänsä pitämään itsestään ja toisista huolen tilanteen sitä vaatiessa. Opettelin laitesukeltamaan Kapkaupungissa. Löysin itsestäni piirteitä, joita olin pitkään etsinyt. Tästä syystä palasin Suomeen täynnä itsetuntoa.

Kuva 11: Jimmy-jib, Jyväskylän WRC 2010 (kuva: Juho Kepanen)

Kuva 13: Kamera takahallinnalla ja 50x linssi jalkapallo-ottelussa Jyväskylässä. (Kuva: Juho Kepanen)

3.5 Viides vuosi ja ammattilaisuus

Palasin Suomeen ilman tietoakaan työpaikasta tai asunnosta, mutta mikään näistä ei minua haitannut. En ilmoittanut paluustani työpaikalleni, mutta nopeasti perääni ruvettiin jo kyselemään. Halusin pois monikameratyöstä, sillä näin tarpeelliseksi itselleni saada kokemusta yksikameratuotannoista. Olin Afrikassa ollessani ymmärtänyt heikouteni olevan kykenemättömyys astua oman mukavuusalueen ulkopuolelle, ja ymmärsin olevani työssäni parempi mitä itseäni siinä pidin. Halusin käyttää matkailussa oppimaani itsevarmuutta työelämässä. Tästä johtuen sain kesän lopulla hankittua itselleni ensimmäisen oman pääkuvaajan työn tv-sarjassa Sali. Aikaisemmasta vähäisestä kokemuksestani huolimatta uskoin itse pystyväni työhön ja tästä syystä myös ohjelman ohjaaja Julle Takanen uskoi minuun.

Salin kuvaaminen kesti kolme kuukautta ja päivät olivat pitkiä. Olin välillä hyvin väsynyt työhöni, mutta tiesin saavani paljon minulta puuttuvaa kokemusta ja uskallusta yrittää samaa myöhemmin uudestaan. Kenttäryhmän ja tuotannon välit olivat paikoin erittäin kireät, enkä tiedä miten tämä näkyi tuloksessa, mutta valmista ohjelmaa saimme aikaiseksi 40 jaksoa. Kuvasin 180 XD-cam³ levyä ja opettelin tekemään timelapse-kuvausta⁴. Ohjelman tekeminen oli minulle erittäin opettavaista. Jullelle kuuluukin suuret kiitokset hänen uskalluksestaan ottaa töihin kokematon innostunut kuvaaja jonka hän uskoi sopivan työryhmään juuri persoonansa puolesta.

Salin kuvausten loputtua minua pyydettiin lähes heti työhaastatteluun Nordisk Filmille, jossa entinen koulukaverini Tiia-Tuulia Tiensuu oli juuri aloittanut työskentelyt. Käytin apuna edellisessä haastattelussa kokeilemaani itsevarmuutta ja minulle luontaista huumorintajua. Sain paikan Pientä pintaremonttia-sarjan 2. kuvaajana. Vaikka pieni palkka

---

³ Sony XD-cam levy on digitaalinen blue-ray formaattiin perustuva 23gb:n optinen tallennusmedia. Yhdelle levyille tallentuu IMX-50 codecilla pakattua materiaalia 45 minuuttia.

⁴ ”Timelapse kuvauksessa jokaisen otetun kuvan välissä on runsaasti aikaa ja tuloksena tapahtumat näyttävät tapahtuvat huomattavasti nopeammin. Pilvet liukuvat taivaalla, auringon nousu tapahtuu sekunneissa ja ruusun kukkiminen voi tapahtua minuutissa.” (Brown 2002,56)

ärsytti minua aluksi, tiesin että saamani kokemus ja mahdolliset suhteet uuteen tuotantoyhtiöön olevan paljon tärkeämpi asia.

Koko tuotannon henki oli aivan loistava ja nautin paikoittain erittäin raskaiksi venyvistä työpäivistä. En ollut aiemmin kuvannut lifestyle-ohjelmaa, mutta aiemmasta monikamerakokemuksesta oli minulle paljon hyötyä päivittäin. Kuvaaja Timo Vähämäki opetti minulle erittäin paljon kuvauksesta ja pidänkin häntä erittäin hyvänä kuvaajana ja opettajana. Pyrin sisäistämään Timon antamia ohjeita ja korjaamaan työtapojani aina hänen neuvojensa mukaan. Timo käyttää työssään erittäin paljon etu aloja luomaan syvyyden tunnetta ja lisäksi hän on erittäin tarkka työssään, taito jota minun vieläkin tulisi oppia lisää.

Töiden loputtua Nordisk Filmillä päätin keskittyä lopputyöhöni, mutta jälleen kerran sain tarjouksen josta en halunnut luopua. Filmworks pyysi minua töihin kuukauden mittaisiin kuvauksiin Turkkiin, kuvaamaan uutta lifestyle sarjaa Koti maailmalla. Kahden aiemman työkeikan tuomalla varmuudella lähdin kuvaamaan sarjaa, pyrkien käyttämään apuna Timo Vähämäen oppeja. Työ olikin erittäin antoisa sekoitus sekä lifestyleä että realityä, joista molemmista minulla oli jo aiemmin kokemusta. Ensimmäisen kerran minusta tuntui että osaan työni ja tunsin olevani ammattilaisurani alussa

Kuva 12: Kuvaaja Timo Vähämäki PPR:n kuvauksissa. (Kuva: Juho Kepanen)

4 Yhteenvetoa ja oman työn arviointia

Lopputyöni luettuaan lukijalle voi jäädä kuva, että kritisoin paljon TTVO on opetusta enkä näe sen sisältäneen merkittävää opetusta työmaailmassa toimimiselle. Tämä ei missään nimessä ole kuva joka minulla on tai jonka koulusta haluan sitä tuntemattomilla antaa. Toki olen paikoitellut ollut pettynyt koulun kurssitarjontaan ja sen projekti käytäntöihin, mutta nämä ovat lähinnä koulun aikana tuntemiani henkilökohtaisia tuntemuksiani. Nyt aktiivisen opiskeluni päätyttyä jo vuosia sitten on minun helpompi katsoa koulun tuomia etuja.

Aloittaessani opiskeluni TTVO:lla 2005 olin käynyt raskaan ja intensiivisen vuoden mittaisen koulutuksen Voionmaan opistolla jossa päähäni ahdettiin kahdeksasta neljään viisi kertaa viikossa tiivis paketti elokuva-alan eri osa-alueista. TTVO:n projektimuotoinen oppinen tuli minulle yllätyksenä. Analyyttisenä ihmisenä kaipasin tunteilla istumista ja oppiaineiden pönttäämistä, joita koulu ei oikeastaan tarjonnut. Jälkikäteen ymmärtän miksi, vaikka ala sisältää paljon teoreettista tietoa joka on hyvä osata, on opiskelijan kannalta ennen kaikkea tärkeää päästä tekemään itse. Työelämässä ei ole enää mahdollista analysoida kirjoja vaan osaaminen tulee selkärangasta – rutiineista.

Koulun hyvä maine ja sen luomat suhteet mahdollistavat monipuolisen harjoittelun korkea laatuissa tuotannoissa suomen elokuva- ja televisiotuotannoissa. Vaikka itse en harjoitteluja suorittanut, niiden suoranaudessa merkityksessä, vaan hoidin harjoittelut osana työelämää, on TTVO:n mainitseminen työhaastattelussa aina ollut avuksi. Itse koulussa opiskelua ja sinne pääsemistä pidetään alalla itsessään eräänlaisena meriittinä.

TTVO:n monipuolinen kurssitarjonta kattaa aiheita laidasta laitaan ja monet kurseista tuntuivat opiskelun aika turhilta. Tästä johtuen viihdyin usein enemmän töissä kun koulussa, tuntien saavani tällä tavalla tarpeellisempaa oppia. Kuitenkin jälkikäteen harmitelen juuri näiltä, ei suoraan omaan alaani liittyviltä kursseilta poissa oloa. Oman alani vaihtelevuudesta ja monipuolisuudesta johtuen olisi tärkeää ymmärtää paljon myös muiden osastojen työtehtävistä ja asioita jotka eivät varsinaisesti työhön edes kuulu. Viikonpästä kuvattavassa Espoon itsenäisyyspäiväjuhla- lähetyksessä partituurinluku-kurssista on varmasti hyötyä.

Koulusta saamani opit putkahtavat aika ajoin mieleeni toimiessani kentällä. TTVO on ennen kaikkea elokuvakoulu, sillä siellä oppiminen tulee pääsääntöisesti elokuvan ja sen sääntöjen perusteella, siksi koulussa tekemäni lyhytelokuvat ovat tärkeä osa työtäni. Televisio-ohjelman tekeminen on ennen kaikkea tarinoiden kerrontaa.

Koulunaikana tunsin epävarmuutta saamaani opetusta kohtaan, ymmärrän opiskeluaikani sisältäneen niin monia muita asioita kun ymmärsin edes haluta. Olen kuluneiden vuosien aikana kasvanut sekä ihmisenä että kuvaajana enkä halua erotella näiden osa-alueiden tärkeyttä. Erilaiset kokonaisuudet koulussa ja sen ulkopuolella ovat muokanneet minusta kuvaamisen ammattilaisen. Ainoa este työelämään pääsyssä on valmistuminen, jonka näen tärkeäksi lähinnä itseni kannalta. Töissä minulta ei ole papereita koskaan kysytty, mutta haluan pitää ovet avoinna mahdolliseen jatkokouluttamiseen, sillä menneet viisi vuotta ovat vasta herättäneet haluni oppia. Töitä minulle on tiedossa ja odotan innolla uusia erilaisia työkokemuksia.

Kun ennen tunsin inhoa uusia vaikeita asioita kohtaa, otan ne nykyään vastaan haasteina ja kokemuksina. Pidän työni monipuolisuudesta, sosiaalisuudesta ja sen antamista mahdollisuuksista oppia sekä maailmasta että itsestäni. Valmistun koulusta suoraan työelämään ja tätä auttaa aikaisin aloitettu pohjatyö. Olen onnellinen ja onnekas, etten ole tilanteessa, jossa koulun jälkeen joutuisin tekemään kolme vuotta työtä päästäkseni töihin. Olen valmis nyt aloittamaan työni ja tiedän pystyväni ne hoitamaan.

Tiedän tulevan vuoden sisältävän paljon töitä ja siihen liittyvää matkustelua ulkomaille. Koulun tarjoamat mahdollisuudet ja oma innostukseni matkusteluun on siis ollut hyödyksi. Uskon ulkomailla tapahtuvan työskentelyn vain lisääntyvän lähitulevaisuudessa, sillä halventuneet matkustus kustannuksen ja globalisaation myötä tapahtuneen maailman pienentymisen helpottavan ulkomailla tapahtuvien tuotantojen tekemistä. Ihmisten lisääntynyt kiinnostus maailmaa kohtaa ja ulkomaiden luoma glamour helpottavat uusien tarinoiden löytämistä juuri maailmalta.

Hakiessani TTVO:lle kysyttiin minulta missä näen itseni koulusta valmistuessani. Kirjoitin perustavani kuvauspalveluita tarjoavan yrityksen koulukavereideni kanssa ja tekeväni dokumenttielokuvia. Vaikka yritys on yhä perustamatta, olen työelämässä mukana juuri ystäväieni takia. Tärkeimmät työnantajani eivät mielestäni ole Filmworks,

Videpe, Aitomedia eikä Nordisk Film vaan Joel Helenius, Ossi Käki ja Tiia-Tuulia Tiensuu. Ihmiset jotka minua näihin paikkoihin suosittelivat, ovat ihmisiä joiden kanssa työskentelin jo koulussa, ja jotka nyt ovat ihmisiä jotka toimivat ammattimaailmassa eri osa-alueilla ja joiden kanssa ja joiden kautta tulen työskentelemään varmasti koko urani ajan. Olen myös keskustellut koulukaverini Joonas Kauppinen kanssa dokumenttielokuva ideasta. Ensi kesänä hän on halukas tuottamaan, ensimmäisen omalla kalustollani kuvaamani animaatioelokuvan ja kuvauspaikkana toimii teatteri Telakka.

Lähteet

Brown, Blain. 2002. Cinematography: imagemaking for cinematographers, directors and videographers. 1. Pianos. Focal Press

Jackson, Peter. 2001. The Lord of the Rings: The Fellowship of the Rings.

Liitteet

CV

Curriculum vitae

Henkilötiedot:

nimi: Juho Kepanen

syntymäaika ja -paikka: 27.01.83, Kajaani

kansalaisuus: suomi

Yhteistiedot:

sähköposti: juho.kepanen@gmail.com

puhelin: +358-44-3256779

Opiskeluhistoria:

Tampere AMK, taide ja viestintä, Kuvaus v. 2005-

Voionmaan opisto, tv- ja elokuvaalinja, Ylinen vv. 2003 - 2004

Linnan lukio, Kajaani vv. 1999 - 2002

Tärkeimmät työtehtävät

Kuvaaja

- **Koti maailma: Turkki** (TV-sarja)
Kuvaaja
XDcam
Susa muru, 2010
- **Pientä pinta remontti** (TV-sarja)
2. Kuvaaja
XDcam
Nordisk Film, 2010
- **Sali** (TV-sarja)
Kuvaaja
XDcam
Kassette Oy, 2009
- **The Electrician** (lyhyt elokuva)
Kuvaaja
HDcam
TTVO/ University of Salford, 2009
- **Räpylät** (lyhyt elokuva)
Kuvaaja
16mm, Väri
TTVO, 2008

- **Vahveraasio** (Stop motion)
Kuvaaja, käsikirjoittaja, animaattori, valaisija
DVCPro50
TTVO 2007

Monikameratuotanto

- **Itsenäisyyspäivän juhlakonsertti** (live)
Jib-opperoija
Monikameratuotanto
TV2, 2010
- **Big Brother** (live)
Jib-opperoija
Monikameratuotanto
Metronome Film & Television, 2010
- **Vappu tähtien kanssa** (live)
Jib-opperoija
Monikameratuotanto
Broadcasters, 2010
- **Biisikärpänen**
Kameramies
Monikameratuotanto
Nordisk Film 2010
- **Veikkausliiga 2010** (live)
Kameramies, Jib-opperoija
Monikameratuotanto
Urho TV, 2010

Lisäksi useita monikameratuotantoja vuosien 2006-2009 välissä freelancer kameramiehenä ja Jib-opperoijana työskennelle seuraaville yrityksille Filmworks, Videpe OY, Werne OY

Kielitaito:

suomi	äidinkieli
englanti	hyvä
ruotsi	heikko
saksa	heikko